

AZ EURÓPAI UNIÓN BELÜLI STABILITÁSRÓL, GAZDASÁGI KOORDINÁCIÓRÓL ÉS KORMÁNYZÁSRÓL SZÓLÓ PARLAMENTKÖZI KONFERENCIA

III. NAPIRENDI PONT: A KOHÉZIÓS POLITIKÁRA SZÁNT UNIÓS KÖLTSÉGVETÉS HATÁSA A TÖBBÉVES PÉNZÜGYI KERETRE

Az Európai Unió (EU) kohéziós politikájának célja az EU gazdasági, társadalmi és területi kohéziójának erősítése, a különböző fejlettségű régiók közötti egyenlőtlenségek csökkentése, a hátrányos helyzetű régiók felzárkóztatása ([EUMSZ 174. cikk](#)). Piackorrigáló mechanizmusként a piaci versenyből fakadóan természetes módon kialakuló területi egyenlőtlenségek kiigazítására szolgál. A 2004-es bővítést követően célrendszerében a területi kohézió helyett egyre inkább a versenyképesség és a rendelkezésre álló összeg hatékony felhasználása került előtérbe (Medve-Bálint [2024](#)). A kohéziós politika – mint az EU fő beruházási politikája – ösztönzi azokat a gazdasági, társadalmi és területi kohéziót támogató beruházásokat, amelyek támogatás hiányában nem valósulhatnának meg. A politika azon túl, hogy mérsékelni próbálja az egyenlőtlenségeket, hozzájárul a szélesebb körű uniós célkitűzések megvalósításához is (Nyikos [2024](#)). A 2021–2027-es időszak kohéziós politikára szánt elfogadott költségvetése 392 milliárd euró (Európai Bizottság [2021](#)), ami az EU teljes költségvetésének 30,5 százalékát teszi ki (Európai Bizottság [2021](#)).

[A kohéziós politika jövőjével foglalkozó jelentését](#)

2024 februárjában tette közzé az Elisa Ferreira kohéziós és reformügyi biztos kezdeményezésére létrejött magas szintű munkacsoport. A dokumentum a politika aktuális kihívásai (pl. az EU csökkenő befolyása a világban, területi polarizáció) és a kockázatok azonosítását követően megállapítja többek között, hogy olyan kohéziós politikára van szükség a jövőben, amely a régiók sajátosságaira és kihívásaira tekintettel támogatja a jövőorientált beruházásokat, és amelyben a hatékonyság növelése érdekében a teljesítményalapú megközelítést ötvözik a területi dimenzióval. Mindemellett javasolja a kohéziós politikára szánt összeg növelését a következő többéves pénzügyi keretben.

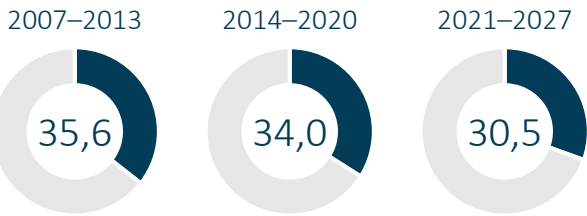
2024 márciusában az Európai Bizottság közzétette a gazdasági, társadalmi és területi kohézió aktuális állapotáról és annak előrehaladásáról szóló, [9. kohéziós jelentését](#), valamint az ahhoz kapcsolódó közleményét [[COM\(2024\) 149 final](#)]. A jelentés egyik fő megállapítása, hogy – bár az EU több területen is haladást ért el – a konvergencia egyenlőtlen és a régiók között továbbra is jelentős társadalmi és

gazdasági egyenlőtlenségek vannak, amelyek megmutatkoznak például a nagyvárosi régiók magasabb egy főre jutó GDP-jében és annak növekedési ütemében, a foglalkoztatási ráták alakulásában vagy a felsőfokú végzettséggel rendelkezők területi megoszlásában. A jelentés szerint – eltérő okok miatt – számos régió szembesül gazdasági stagnálással vagy hanyatlással, amely a régió fejlődési csapdába kerülésének veszélyét hordozza magában. Az EU lakosságának 28 százaléka a kevésbé fejlett régiókban él, ahol az egy főre jutó GDP (PPS) nem éri el az EU-átlag 75 százalékát. A tapasztalt demográfiai változások – vagyis az EU népességének csökkenése és annak területi egyenlőtlenségei – szintén a kohézió ellen hatnak. A lakosság 40 százaléka ma olyan – jellemzően vidéki – régióban lakik, ahol az elmúlt évtizedben fogyott a népesség. Az EU-t és környezetét érő aktuális válságok (Covid19-világjárvány, orosz–ukrán háború) eltérően érintették a különböző régiókat, jellemzően a peremterületek és a kevésbé fejlett régiók voltak a leginkább sebezhetőek, így azok ellenállóképességének növelése szükséges. A jelentés kitér arra is, hogy az éghajlatváltozás hatásai súlyosbítják a régiók közötti egyenlőtlenségeket, amelyeknek leginkább az EU tengerparti, földközi-tengeri és délkeleti régiói vannak kitéve, továbbá kiemeli, hogy a kohézióra nézve a régiók eltérő kapacitásai és egyéb jellemzői miatt mind a zöld-, mind a digitális átállás kezelendő kockázatokat rejthet magában.

2024. május 14-én Prágában, a Visegrádi Csoport és az Európai Unió hét másik tagállama kohéziós politikáért felelős minisztereinek informális találkozásánál részt vevő felek [együttes nyilatkozatban](#) megerősítették többek között az igényt, hogy a 2027 utáni kohéziós politika továbbra is aktívan támogassa az európai célkitűzések megvalósulását, jobban vegye figyelembe a területi sajátosságokat és igényeket, valamint egyik jövőbeli célja a demográfiai kihívások kezelése legyen. Az Általános Ügyek Tanácsa a kohéziós politika és a [2024–2029-es stratégiai menetrend](#) kapcsolatáról szóló [2024. június 18-i](#) ülésén részben ugyanezeket erősítette meg, hangsúlyozva, hogy a stratégiai célkitűzésekhez való hozzájáruláson túl a kohéziós politika elsődleges feladata a területi egyenlőtlenségek csökkentése. ◆

1

A KOHÉZIÓS POLITIKA RÉSESEDÉSE A TÖBBÉVES PÉNZÜGYI KERETBEN (százalék)

2

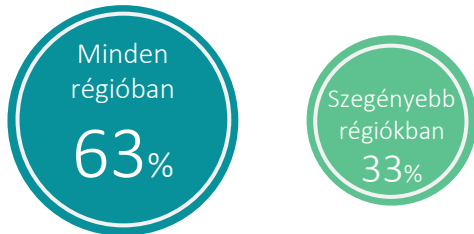
A KOHÉZIÓS POLITIKA SZAKPOLITIKAI CÉLKITŰZÉSEI A 2021–2027-RE SZÓLÓ IDŐSZAKRA

3

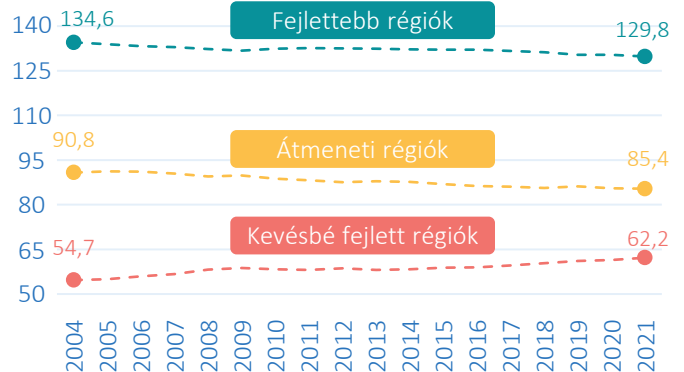
AZ EU POLGÁRAI SZERINT A REGIONÁLIS POLITIKA TÁMOGATANDÓ RÉGIÓI, 2023

Hol kellene az EU-nak gazdaságfejlesztési projekteket támogatnia?

4

EGY FŐRE JUTÓ GDP (PPS) A RÉGIÓKBAN, 2004–2021 (EU-27=100%)

5

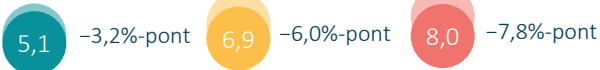
A FOGLALKOZTATÁSI ÉS MUNKANÉLKÜLISÉGI RÁTA (2022) ÉS VÁLTOZÁSA (2013–2022)

Fejlettebb régiók | Átmeneti régiók | Kevésbé fejlett régiók

Foglalkoztatási ráta, 20–64 évesek (%)

Munkanélküliségi ráta, 15–74 évesek (%)

6

FELSŐFOKÚ VÉGZETTSÉGGEL RENDELKEZŐK ARÁNYA, EU-27, 2022 (százalék, 25–64 éves népességen belül)

7

A SZEGÉNYSÉG VAGY TÁRSADALMI KIREKESZTŐDÉS KOCKÁZATÁNAK KITETTEK (AROE) ARÁNYA, 2022 (százalék)

FORRÁSOK

1 Medve-Bálint Gergő, Martin József Péter, Nagy Gabriella (2022): [Céllentétes következmények?](#) Az uniós források hasznosulása Magyarországon | 2 [Az Európai Parlament és a Tanács \(EU\) 2021/1060 rendelete](#) | 3 European Commission (2023): [Flash Eurobarometer 531](#) | 4 | 5 | 6 | 7 European Commission (2024): [Ninth report on economic, social and territorial cohesion](#)